

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра лісового господарства

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ДИСЦИПЛІНИ
«ЛІСОВА СЕЛЕКЦІЯ»**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	20 Аграрні науки та продовольство
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	205 Лісове господарство
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
ФАКУЛЬТЕТ	Агробіотехнологічний

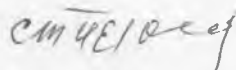
Робоча програма з навчальної дисципліни «Лісова селекція» для здобувачів вищої освіти агробіотехнологічного факультету за спеціальністю 205 «Лісове господарство», бакалаврський рівень вищої освіти / Укладач Т. П. Лозінська. Біла Церква: БНАУ, 2019. 10 с.

Розробник: Т.П. Лозінська канд с.-г. наук, доцент

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри лісівництва, ботаніки і фізіології рослин (Протокол №1 від 28.08.2019р)

Завідувач кафедри лісівництва, ботаніки

і фізіології рослин, професор

А. П. Стадник

Схвалено методичною комісією агробіотехнологічного факультету

(Протокол №1 від 29.08.2019р)

Голова методичної комісії, доцент

В. С. Хахула

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ	5
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	6
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	6
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ДИСЦИПЛІНИ	6
5. СТРУКТУРА ПРАКТИКИ	7
6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ	7
7. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ З ПРАКТИКИ	8
8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	9
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	10

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2019–2020 навчальний рік, на проведення навчальної практики з дисципліни «Лісова селекція» для денної форми навчання виділено всього – 30 години (0,5 кредиту)

Опис навчальної практики з дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної практики	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 0,5	Галузь знань 20 «Аграрні науки»	Нормативна	
		<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 1	Спеціальність: 205 «Лісове господарство»	2-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання – розрахункове		<i>Семестр</i>	
		4-й	-
		Підсумковий контроль: Звіт–2 год.	

Навчальна практика спрямована на закріплення знань і умінь, отриманих студентами в процесі навчання зі спеціальності, оволодіння навичками рішення професійних завдань, участь в науково-дослідній діяльності з селекції лісових культур, засвоєння передових методик і способів організації селекційних процесів.

Мета навчальної практики із лісової селекції – вивчення формового різноманіття деревних порід, визначення ознак плюсових дерев, здобуття навичок їх опису та складання паспорта плюсового дерева та плюсових насаджень; вивчення розмноження лісових рослин і освоєння техніки щеплення.

Завдання практики: провести визначення та скласти паспорти плюсового дерева, плюсового насадження; навчитися проводити гібридизацію та щеплення лісових культур.

Знання та навички. Під час проходження практики студенти повинні оволодіти навичками практичного застосування теоретичних знань, отриманих з курсу «Лісова селекція», у тому числі особливостями визначення статусу мінусових та плюсових дерев, визначення мінливості у дерев для подальшого їх включення у схему гібридизації. Ознайомитись з

особливостями вегетативного та генеративного розмноження лісових порід, отримати практичні навички в селекційній роботі з деревами і чагарниковими рослинами. Закріпити на практиці методи щеплення хвойних і листяних культур.

База практики. Основною базою для проведення навчальної практики з лісової селекції є навчально-дослідне лісове господарство та біостаціонар БНАУ, ДП «Білоцерківське лісове господарство».

З метою поглиблення і закріплення знань, отриманих впродовж вивчення курсу лісової селекції, у період навчальної практики студенти набувають навичок самостійного виконання важливих завдань і засвоюють отриманий матеріал.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Основна навчальна дисципліна «Лісова селекція» базується на знаннях таких дисциплін, як «Генетика» і «Ботаніка» вивчених на 1-му курсі та у першому семестрі 2-го курсу.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Символ результатів навчання за спеціальністю «Лісове господарство» відповідно до освітньо-професійної програми	Результати навчання з дисципліни
РН 8	РН 8.1. Володіти основними методами оформлення документації в натурі на плюсові дерева і насадження відповідно до вимог.
РН 11	РН 11.1. Вміти використовувати на практиці методи відбору і розмноження лісових культур; РН 11.2. Уміти виявляти біотиби, форми, різновиди, які мають господарську цінність; РН 11.3. Уміти оволодіти методами інвентаризації лісових насаджень, гібридизації, мутагенезу, генної інженерії; РН 11.4. Вміти проводити розрахунки площ під лісонасінні плантації.
РН 14	РН 14 Уміти володіти технікою гібридизації та щеплення лісових порід.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Програма практики включає такі етапи роботи:

1. Планування селекційного експерименту;
2. Встановлення характеру дерев за морфологічними ознаками (мінусові, плюсові дерева), за швидкістю росту, за формою стовбура і крони, за ступенем плодоношення;
3. Маркування плюсових дерев, оформлення паспорта плюсового дерева. Оформлення паспорта постійної лісонасінневої ділянки (ПЛНД);
4. Опрацювання різних методів щеплення листяних і хвойних порід;
5. Освоєння методів гібридизації;
6. Складання студентом звіту по завершенню практики.

У якості об'єктів для практичного вивчення всіх вище вказаних питань використовуються колекції деревних рослин та природні насадження.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

1. Відбір плюсових дерев і насаджень. Критерії відбору. Оформлення паспортів плюсових дерев і насаджень – 6 год.
2. Проведення гібридизації деревних порід – 6 год.
3. Генетична оцінка плюсових дерев за насіннєвим потомством – 6 год.
4. Лісонасінневі плантації постійні лісонасінневі ділянки – 6 год.
5. Освоєння техніки і способів щеплення деревних порід – 6 год.

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної практики охоплює ознайомчо-навчальну і організаційну роботу. Студенти на базі практики знайомляться з правами та обов'язками бази практики, правилами внутрішнього розпорядку. З метою ознайомлення проводиться екскурсія по їх функціональних відділах й студенти отримують загальне уявлення про структуру та діяльність організації, в якій відбувається практика. Під час практики студенти знайомляться з основними напрямками діяльності установ згідно календарного плану.

Організаційно-методична робота:

- ознайомитися з нормативно-законодавчою базою та організаційною структурою бази практики;
- ознайомитися з метою і завданням навчальної практики з дисципліни «Лісова селекція»;
- сформулювати загальні уявлення про напрями діяльності баз практики;
- ознайомитися з формами і методами діяльності основних структурних підрозділів (відповідної бази практики);

Комунікативна робота:

- оволодіти практичними технологіями селекційної;
- набути практичних навичок.

Аналітична робота:

- навчитись аналізувати отримані дані в процесі селекційної роботи;
- навчитись аналізувати та оформляти акти, свідоцтва та інші документи;
- зробити висновки та розробити пропозиції щодо розвитку та підвищення ефективності роботи об'єкта практики за конкретним напрямом селекційної роботи.

7. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ З НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ ТА ПОРЯДОК ЙОГО ЗАХИСТУ

У звіті про результати проходження практики студенти наводять характеристику підприємств, на яких проводилися практичні екскурсійно-ознайомчі заняття.

Звіт повинен містити такі структурні частини: титульний лист, зміст, вступ, програму практики, завдання та методику їх виконання, висновки, перелік використаної літератури, додатки. Звіт з практики пишуть від руки в зошиті або друкують за допомогою комп'ютера на одній сторінці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) через 1,5 міжрядкових інтервали, шрифтом 14пт (шрифт Times). Текст роботи необхідно оформляти, залишаючи поля: зліва – 25мм, справа - 20 мм, зверху - 20 мм, знизу - 20 мм.

Друкарські помилки, описки й графічні неточності, які виявилися в процесі написання звіту, можна виправляти підчищенням або зафарбуванням коректором і нанесенням на тому самому місці або між рядками виправленого тексту (фрагменту рисунка) машинописним способом.

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах звіту, за виключенням ілюстрацій, поданих у додатках. Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера.

У вступі характеризується мета, завдання практики, її основні характеристики, календарний план практики.

У висновках підсумовують головні положення основної частини звіту. Висновки є практично доповіддю під час захисту звіту про результати практики.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Для визначення та оцінювання знань студентів передбачається проведення поточного контролю знань студентів та їх роботи під час

перебування на практиці за кредитно-модульною системою. Поточне оцінювання навчальних результатів студентів здійснюється впродовж практики шляхом оцінювання кожного заняття, які в сукупності складають один заліковий модуль.

Критерії оцінювання звіту з практики

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання
90-100	відмінно (5)	Зміст та оформлення звіту і щоденника відповідають стандартам; характеристика позитивна; студент повно і точно відповів на всі запитання з програми практики і виконаної індивідуальної роботи.
74-89	добре (4)	Наявні деякі зауваження щодо змісту й оформлення звіту й щоденника; характеристика в цілому позитивна; у відповідях на запитання з програми практики студент припускається окремих неточностей, які сам виправляє з допомогою додаткових запитань викладача.
60-73	задовільно (3)	Звіт і щоденник оформлені недбало; переважну більшість питань програми практики у звіті висвітлено, однак є розрахункові та логічні помилки, неточності за структурою і змістом; характеристика в цілому позитивна; відповідаючи на запитання з практики, студент почувався невпевненим, збивався, припускався помилок, не мав твердих знань.
1-59	незадовільно (2)	У звіті висвітлені не всі питання, характеристика негативна; на запитання студент не дав задовільних відповідей.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Білоус В.І. Лісова селекція. Умань. 2003. 532с.
2. Яцик Р.М., Гайда Ю.І., Случик В.М. Основи генетики й селекції лісових рослин. Тернопіль: Підручники і посібники, 2012. 288с.
3. Лось С.А. Рекомендації з питань лісового насінництва. Харків, 2008. 33 с.
4. Лозінська Т.П., Левандовська С.М. Методичні вказівки щодо

організації і проведення навчальної практики з дисципліни «Лісова селекція». Біла Церква, 2019. 48с.

Адреси сайтів в INTERNET

1. <https://lisvisnyk.com.ua/%D1%81%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%B0-%D0%BB%D1%96%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B0-%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F-%D0%B2-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96/>
2. http://dspace.tneu.edu.ua/jspui/bitstream/316497/19660/1/115_%D0%A2_15.pdf
3. https://revolution.allbest.ru/agriculture/00438711_0.html
4. http://www.blds.com.ua/naukova/2-naukova_diyalnist_za_2017_rik.html
5. <https://kyivlis.gov.ua/dp-bilotserkivskiy-lisgosp>
6. <https://journals.ua/hobbies/lisoviy-i-mislivskiy-journal/>